

“Preventie: alsof we Stratego spelen met één pion”

Vlaamse ministers Hilde Crevits en Jo Vandeuren lanceerden zopas een stappenplan om secundaire scholen te helpen frisdrankvrij te worden. Eerder stelde Maggie De Block haar anti-tabaksplan voor en lanceerde de Vlaamse regering het veelbelovende project ‘Bewegen op verwijzing’.

Er gaat geen dag voorbij of er wordt een lovenswaardig gezondheidsinitiatief gelanceerd. Dat is goed: ze vormen een springplank naar een gezonder land en laten zien dat het belang van preventie groeit in de hoofden van beleidsmakers. Maar de initiatieven komen in verspreide slagorde. Ze zijn vaak eng opgezet. We vechten tegen suiker maar vergeten het belang van slaap of dat van sociale activiteiten. We richten ons op één aspect maar vergeten dat de mens geen robot is met knopjes die je aan en af kan zetten.

Het is alsof we Stratego aan het spelen zijn met één pion. Waar is de langetermijnstrategie? Waar blijven de globale aanpak, de welomlijnde doelstellingen en concrete engagementen?

De cijfers liegen er niet om. België presteert, ondanks een inhaalbeweging die de laatste vijf jaar is ingezet, nog altijd ondermaats in internationale benchmarks wat preventie betreft. In de Euro Health Consumer Index (EHCI) staat België slechts op de vijftiende plaats. Preventie maakt voor Vlaanderen en België samen minder dan 1% van het gezondheidsbudget uit. Ofwel: op een bedrag van 32 miljard euro gaat amper 230 miljoen euro naar preventie. Dat is een fractie van een fractie. En dat terwijl ongeveer de helft van alle ziektes en welzijn- en gezondheidsrisico's in de wereld gerelateerd is aan ongezonde dagelijkse keuzes.

Wat moet er anders?

Twee zaken: de politieke realiteit en onze mentaliteit.

De gezondheidszorg is een federale bevoegdheid, terwijl preventie een regionale bevoegdheid is. Regio's worden geacht om budget te besteden aan preventie, maar de opbrengsten daarvan gaan naar het federale niveau. Er is dus een zeer lage *incentive* voor het regionale niveau om hier echt op in te zetten.

Daarnaast is ook een ernstige mentaliteitsverandering nodig. Heel onze maatschappij is gefocust op het detecteren van acute aandoeningen – de rest wordt genegeerd. Bij de dokter gaan zou niet langer enkel mogen draaien rond ziekte, maar rond gezond blijven.

Preventie 2.0

Het is dus hoog tijd om anders naar preventie te gaan kijken, en het te gaan invullen als Community Assisted Self-Management (CASMA). CASMA steunt op twee pijlers: het individu is zich bewust van zijn/haar eigen gezondheid (*self-management*) en de omgeving en het systeem kunnen het individu daarbij ondersteunen (*community assisted*).

Meer en meer projecten en organisaties werken volgens die principes. Zo won de Limburgse start-up Qompium vorig jaar nog de Agoria eHealth Award met de app FibriCheck die hartritmestoornissen kan detecteren. Overall te lande zijn er gezondheidsprogramma's, fitnesscoaches en mindfulness trainingen. Als hoofd van Weight Watchers zie ik al jarenlang bij leden de positieve effecten van je eigen lot in handen nemen. Aan de overheid om al deze partners samen te brengen en over de kwaliteit van de verschillende initiatieven waken. We hoeven het warm water niet uit te vinden.

Twee vliegen in één klap

Als België meer zou inzetten op preventie, dan tellen we 40% minder kankergevallen en 80% minder beroertes, hartfalen en diabetes type 2.

Preventie zorgt ook voor een aanzienlijke besparing in de gezondheidszorg. In 2013 toonde Weight Watchers samen met professor gezondheidseconomie Lieven Annemans van UGent aan dat het bestrijden van overgewicht een gigantische besparing zou betekenen: mocht elke Belg met overgewicht één BMI-punt (ongeveer 3 kg) vermageren, dan brengt dat de overheid, en dus de maatschappij, 200 miljoen euro per jaar op.

Maak de geesten dus rijp voor CASMA door bestuurlijke barrières weg te halen, globale preventiecampagnes op te zetten, en alle kansen te geven aan bestaande initiatieven. Het resultaat is dubbele winst: miljoenen euro's hoeven niet langer geïnvesteerd te worden in ziektebehandelingen terwijl ook de kwaliteit van mensenlevens erop vooruitgaat.

Olivier De Greve, CEO Benelux van WW. Werkte mee aan de whitepaper over preventie van Voka Health Community – groepering van ondernemers, zorgprofessionals, onderzoekers en patiëntengroepen uit Vlaanderen & Brussel.